

Я. Д. Ісаєвич

Комітет історичних наук

КОМІТЕТ ІСТОРИЧНИХ НАУК Міжнародний – неурядова організація, створена для налагодження співпраці істориків з різних держав світу. Засн. 14 травня 1926 на установ. засіданні в Женеві згідно з ухвалою 5-го Міжнар. конгресу істор. наук від 15 квітня 1923. Гол. форма діяльності – проведення кожні 5 р. міжнар. конгресів істор. наук. До складу комітету входять представники нац. комітетів істориків, які репрезентують істор. дослідні установи своїх країн, а також міжнар. асоц., комітети, товариства, ін. об'єднання, що спеціалізуються на вивченні різних галузей істор. знань. Може утворювати внутр. комісії, яким доручають організацію окремих наук. проектів. Бюро К. і. н. М. складають президент, 1-й та 2-й віце-президенти, 6 чл., ген. секр. і скарбник. Ген. асамблею проводять у рамках конгресів і один раз у проміжку між ними. К. і. н. М. видає щоріч. інформ. бюлетень, у якому оприлюднює короткі протоколи засідань Ген. асамблеї та бюро за минулий рік, інформацію про склад та діяльність нац. комітетів істориків і керівництво міжнар. асоц. та комітетів, про проведені й заплановані конгреси. 1926–97 також публікував Міжнар. бібліографію істор. наук (нині виходить як незалежне вид.). 1929 К. і. н. М. вирішив прийняти до свого складу представника УСРР, але його місце привласнила делегація СРСР. 1942–43 ген. секр. М. Лерітьє видав франц. мовою у бюлетені К. і. н. М. працю М. Грушевського «Київське князівство в середніх віках». 1995 Ген. асамблея вирішила відновити членство України в К. і. н. М., чл. якого відтоді є голова Укр. нац. комітету істориків.

Президентами К. і. н. М. були: 1926–33 – Г. Кут (Норвегія), 1933–38 – Г. Темперлей (Велика Британія), 1939–47 – В. Леланд (США), 1947–50 – Г. Набгольц (Швеція), 1950–55 – Р. Фавтьє (Франція), 1955–60 – Ф. Шабо (Італія), 1960–63 – Г. Шмідт (Австрія), 1965–70 – П. Арсен (Бельгія), 1970–71 – [О. Губер](#) (СРСР), 1972–75 – Є. Жуков (СРСР), 1975–80 – К.-Д. Ердман (ФРН), 1980–85 – О. Гейштор (Польща), 1985–90 – Е. де ла Торре-Вілліар (Мексика), 1990–95 – Т. Баркер (Велика Британія), 2000 – І. Беренд (США), 2000–05 – Ю. Кокка (ФРН), від 2005 – Л. Песет (Іспанія). Секретаріат 1926–2000 постійно діяв у Парижі, де працювали ген. секр.: М. Лерітьє (1926–46), Ш. Моразе (1948–50), М. Франсуа (1950–75), Е. Арвейлер (1975–90), Ф. Бедаріда (1990–2000), у 2000 ген. секр. став Ж.-К. Робер (Монреаль). Скарбником обирають представника Швейцарії; від 1955 він має офіс у Лозанні. Нині до К. і. н. М. входять 54 нац.

комітети і 29 міжнар. організацій, зокрема Міжнар. асоц. дослідж. Пд.-Сх. Європи, сучас. історії Європи, історії права та інституцій, екон. студій, візантиністики, соц. історії, Міжнар. комітет історії 2-ї світової війни, Міжнар. комісії порівнял. історії держав, історії міжнар. відносин, франц. революції, істор. демографії, слов'янознавства, історії парламентів, університетів, міст, подорожей і туризму, історії й теорії історіографії, Міжнар. федерації т-в та інститутів вивчення Ренесансу, дослідж. історії жінок, Панамер. інститут географії та історії, Міжнар. асоц. т-в для вивчення історії євреїв, Міжнар. постійна конф. історії освіти, Товариство вивчення хрестових походів і Лат. Сходу, Міжнар. товариство історії фізичної культури і спорту, Асоц. араб. істориків, Міжнар. інститут археології, історії та історії мистецтва. При К. і. н. М. у різний час створ. низку внутр. комісій, серед них – Асоц. проти маніпуляцій історією, афр. істориків, Міжнар. комітети лат. палеографії, істор. метрології, Міжнар. комісії дипломатики, з вивчення «холодної війни», з історії Балтики, з питань історії журналів, Міжнар. асоц. з питань ЗМІ та історії, Комісія з вивчення суверенітету, Товариство історії миру. Значна кількість асоц. і внутр. комісій регулярно проводять наук. зустрічі й мають власні публікації, інші – обмежуються участю в діяльності К. і. н. М. Укр. історики неодноразово брали участь у наук. конф., організов. асоц., комісіями та комітетами, що належать до К. і. н. М. або пов'язані з ним, зокрема 2007 в Любліні та Львові проведено конф., організов. Міжнар. асоц. порівнял. вивчення Церков.

Рекомендована література

1. K. D. Erdmann. *Ökumene der Historiker: Geschichte der Internationalen Historikerkongresse und des Comité International des Sciences Historiques*. Göttingen, 1987;
2. Ісаєвич Я. Д. IX Міжнародний конгрес істориків в Осло // УІЖ. 2001. № 1;
3. K. D. Erdmann. *Toward a Global Community of Historians: The International Congresses and the International Committee of Historical Sciences, 1998–2000*. New York; Oxford, 2005;
4. Comité International des Sciences Historiques. *Bulletin d'Information / International Committee of Historical Sciences. Information Bulletin*. Montréal, 2008. № 34.

Бібліографічний опис:

Комітет історичних наук / Я. Д. Ісаєвич // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-4595>

